

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatilalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on maatilalain muuttaminen siten, että lain perusteella voitaisiin myöntää lainaa nykyisten lainoituskohdeiden lisäksi myös toimenpiteisiin, joilla nostetaan tai ylläpidetään maatalan talouskeskusalueen sillä sijaitsevien asuin- tai muiden rakennusten laatu- ja varustetasoa. Tähän liittyen otettaisiin käyttöön uutena lainamuotona asuinympäristön parantamislaina. Lainan myöntäminen edellyttäisi, että toimenpide on kulttuurihistoriallisista tai rakennustaiteellisista syistä perusteltu tai että se on rakennusten tai alueen kunnossapidon kannalta tarpeellinen ja tällöin suoritetaan yhdessä rakennuksen rakentamisen, laajentamisen tai peruskorjaamisen kanssa tai erikseenkin, kun lainansaajana olisi jäljempänä tarkoitettu iäkäs henkilö.

Asuinympäristön parantamislainaa voitaisiin myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston varoista joko pitkäaikaisena tai lyhytaikaisena lainana taikka korkotukilainana. Lyhytaikaista lainaa voitaisiin myöntää maatilalain 2 §:ssä tarkoitettujen muiden kuin maatilatalouden harjoittamista ja henkilökohtaisia ominaisuuksia koskevien edellytysten estämättä. Pitkäaikaisen asuinympäristön parantamislainan samoin kuin asuinrakennuksen laajentamiseen tai peruskorjaamiseen myönnetyn lainan lyhennykset ja korot katsottaisiin ilman suoritusta maksetuiksi lainaehtojen mukaan, jos laina on myönnetty tai siirretty heikossa taloudellisessa asemassa olevalle 65 vuotta täyttäneelle henkilölle taikka tällaiselle henkilölle ja hänen puolisolleen.

Samalla lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asuinrakennuksen rakentamista ja laajentamista koskevasta enimmäispinta-alara-

joituksesta (140 m²) voitaisiin rakennuksen laajentamisen osalta erityisistä syistä poiketa, jolloin lainoitettava enimmäispinta-ala voisi olla enintään 160 m². Rakentamis-, asunto- ja asutokorkotukilainaa myönnettäessä olisi kiinnitettävä huomiota rakennusten teknillisen, taloudellisen ja sosiaalisen tarkoituksenmukaisuuden ohella myös niiden ympäristölliseen sopivuuteen.

Lisäksi ehdotetaan maatilalakia muutettavaksi siten, että lainaa voitaisiin myöntää myös toimenpiteisiin, joilla parannetaan maatalan rakennusten ja laitteiden toimivuutta työsuojelun kannalta. Tähän liittyen otettaisiin käyttöön uutena lainamuotona työympäristön parantamislaina. Lisäksi voitaisiin myöntää avustusta sellaisten tavanomaista korkeampien suunnittelukustannusten kattamiseen, jotka aiheutuvat työsuojelullisten näkökohtien huomioon ottamisesta suunnittelussa.

Työympäristön parantamislainaa voitaisiin myöntää sekä maatilatalouden kehittämisrahaston varoista että korkotukilainana sellaisiin pienehköihin korjauksiin, joita ei katsota peruskorjauksiksi. Lainaa voitaisiin myöntää myös välttämättömän elottoman maatalousirtaimiston hankkimiseen, jos hankinta on ilmeisen tarpeellinen työsuojelun kannalta. Lainaa myönnettäisiin lyhytaikaisena samoin ehdoin kuin irtaimistolainakin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Koska lakiesitys liittyy vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesitykseen, se tulisi käsitellä tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä.

YLEISPERUSTELUT

1. Asuinympäristön lainoituksen nykyinen tilanne**1.1. Maatilalaki**

Maatilalain (188/77) 53 §:n 3 momentin mukaan asuntolainaa ja asuntokorkotukilainaa voidaan myöntää asuinrakennuksen rakentamista, laajentamista ja peruskorjausta varten sijainniltaan, pohjaratkaisultaan, teknisiltä rakenteiltaan ja varusteiltaan sosiaalisesti ja maatilataloudellisesti tarkoituksenmukaisten sekä asumiskustannuksiltaan kohtuullisten asuntojen aikaansaamiseksi. Maatilalain 52 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan rakentamislainaa voidaan myöntää maatilalle tarpeellisten sekä erikoismaatalouden harjoittamista varten tarvittavien tuotantorakennusten, maatilamatkailua palvelevien lomarakennusten sekä mainittuihin rakennuksiin kuuluvien laitteiden samoin kuin kalanviljelylammikoiden rakentamista, laajentamista ja peruskorjausta varten.

Maatilalain mukaisista toimenpiteistä voi lain 2 §:n mukaan päästä osalliseksi henkilö, joka kokonaan tai osaksi saa toimeentulonsa maatilataloudesta ja joka taloudelliselta asemaltaan, olosuhteiltaan sekä henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan on sellainen, että hänen tukemistaan on pidettävä tarkoituksenmukaisena. Maatilalain mukaiset toimenpiteet eivät voi yleensä koskea sellaista maatilaa, jota ei katsoa voitavan hoitaa pääasiallisesti viljelijän ja hänen perheenjäsentensä työllä. Lisäksi voimassa olevaan maatala-asetukseen (385/77) sisältyy lainanhakijan ikää koskevia säännöksiä. Maatala-asetuksen 53 §:n mukaan asunto- ja muuta lainaa, jonka takaisinmaksuaika on yli 10 vuotta, ei saa myöntää henkilölle, joka on täyttänyt 63 vuotta, eikä alle 10 vuoden takai-

sinmaksuaikoja olevia lainoja henkilölle, joka on täyttänyt 67 vuotta.

Maatilalain 53 §:n mukaan asuntolainan ja asuntokorkotukilainan avulla rakennettavassa ja laajennettavassa rakennuksessa olevan asunnon huoneistoala saa olla enintään 140 neliömetriä. Maatilahallituksen määräämin perustein voidaan lainaa myöntää myös kahden samassa rakennuksessa olevan asunnon rakentamista ja laajentamista varten, jolloin kuitenkin lainoitettavana huoneistoalana saadaan ottaa huomioon yhteensä enintään 200 m². Asuntolainan suuruus on enintään 60 prosenttia ja asuntokorkotukilainan enintään 50 prosenttia hyväksytyyn kustannusarvion määrästä.

Asunnon rakentamiseen, laajentamiseen ja peruskorjaamiseen lainat myönnetään joko asuntolainoina tai asuntokorkotukilainoina, jolloin asuntolainan saamisen ehdot henkilön taloudellisen aseman kannalta ovat korkotukilainojen ehtoja tiukemmat. Asuntolainan takaisinmaksuaika voi olla enintään 25 vuotta. Asuntokorkotukilainojen takaisinmaksuaika taas on enintään 15 vuotta.

Maatilalain mukainen asuntolainan korko on porrastettu siten, että korkoprosentti lasketuna jäljellä olevasta pääomasta suurenee takaisinmaksuajan kuluessa nolasta 9,50 prosenttiin. Normaalitytapauksessa asuntolainan takaisinmaksuaika on 18 vuotta. Asuntokorkotukilainan korko on aina kuusi prosenttia ja takaisinmaksuaika on 10, 12 tai 15 vuotta.

Seuraavasta asetelmasta ilmenevät maatalalain mukaiset rakentamiseen myönnettyt valtion lainat ja korkotukilainat vuosina 1983—1987 sekä laajentamiseen ja peruskorjaukseen tai pelkästään peruskorjaukseen vuosina 1985—1987 myönnettyt lainat.

Maatilalain mukaiset lainat rakentamiseen vuosina 1983—1987

	1983		1984		1985		1986		1987	
	kpl	milj.mk	kpl	milj.mk	kpl	milj.mk	kpl	milj.mk	kpl	milj.mk
Valtion lainat										
Asunto- ja asuntolisälainat	1851	165,0	1575	167,3	1751	170,0	1355	183,0	1272	190,0
Rakentamislainat	796	95,0	708	85,0	517	75,0	284	43,0	174	24,7
— navettaa varten	660	88,8	617	79,9	501	74,0	281	42,7	172	24,6
— muuta rakennusta varten	136	6,2	91	5,1	16	1,0	3	0,3	2	0,1
Yhteensä	2647	260,0	2283	252,3	2268	245,0	1639	226,0	1446	214,4
Korkotukilainat										
Asuntokorkotukilainat	250	16,0	205	16,7	231	21,6	193	19,3	214	24,6
Rakentamislainat	1839	141,2	1919	135,7	2026	159,3	1948	182,6	982	105,0
— navettaa varten	314	43,2	110	14,2	100	13,9	236	48,1	296	47,3
— muuta rakennusta varten	1525	97,8	1809	121,5	1926	145,4	1712	142,5	686	57,5
Yhteensä	2089	157,2	2124	152,3	2257	180,9	2141	201,9	1196	129,8

Maatilalain mukaiset lainat peruskorjaukseen vuosina 1985—1987

	1985		1986		1987	
	kpl	milj.mk	kpl	milj.mk	kpl	milj.mk
Valtion lainat						
Asuntolainat						
— laajentaminen ja peruskorjaus	200	9,8	419	44,3	411	46,6
— pelkkä peruskorjaus	92	3,4	207	17,3	188	17,4
Rakentamislainat						
— navetan laajentaminen ja peruskorjaus	165	21,0	79	10,6	46	6,1
— navetan pelkkä peruskorjaus	69	6,3	58	6,0	50	4,8
— muun rakennuksen laajentaminen ja peruskorjaus	2	0,2	—	—	1	0,1
— muun rakennuksen pelkkä peruskorjaus	5	0,1	—	—	—	—
Yhteensä	533	40,8	763	78,2	696	75,0
Korkotukilainat						
Asuntolainat						
— laajentaminen ja peruskorjaus	46	3,3	48	3,9	57	5,0
— pelkkä peruskorjaus	64	4,5	54	4,2	59	4,6
Rakentamislainat						
— navetan laajentaminen ja peruskorjaus	36	4,9	92	13,9	99	13,7
— navetan pelkkä peruskorjaus	21	2,0	24	2,6	51	5,5
— muun rakennuksen laajentaminen ja peruskorjaus	41	3,3	50	4,6	45	4,1
— muun rakennuksen pelkkä peruskorjaus	82	6,4	53	4,1	60	4,2
Yhteensä	290	24,4	321	33,3	371	37,1

1.2. Asuntotuotantolaki

Asuntotoimen alalla tuetaan peruskorjausta joko asuntotuotantolain (247/66) tai asuntojen perusparantamisesta annetun lain (34/79) nojalla. Asuntotuotantolain nojalla voidaan myöntää asuntolainaa omakotitalon, vuokratalon ja asunto-osuuskuntatalon peruskorjaukseen. Asunto-osakeyhtiöt ja yhteisomistuksessa olevat kiinteistöt ovat asuntotuotantolain mu-

kaisen tukijärjestelmän ulkopuolella. Ylläpito-olonteisia peruskorjaustoimenpiteitä ei kyseisen lain nojalla myöskään lainoiteta.

1.3. Laki asuntojen perusparantamisesta

Asuntojen perusparantamisesta annetun lain (perusparannuslaki) mukainen järjestelmä eroaa maatilalaista lähinnä siinä, että sen perus-

teella voidaan myöntää lainaa ja ensisijaista lainaa myös sellaisten toimenpiteiden rahoittamista varten, joilla parannetaan tai nostetaan asunnon tai asuinrakennuksen ja niihin liittyvien tilojen tai asuinkäyttöön otettavien tilojen sekä myös asuinympäristön laatua ja varustetasoa. Lainan myöntämisen edellytyksenä on, että lainoitettava toimenpide on tarpeen asunnon tai asuinrakennuksen taikka asuinympäristön laatu- ja varustetason nostamiseksi kohtuullista asumistasoa vastaavaksi. Laissa on säädetty tarkemmin toimenpiteet, joiden rahoittamiseksi lainoitusta voidaan myöntää. Yleensä lainan myöntäminen edellyttää varustetason nostamista. Kuitenkin lainaa voidaan myöntää myös toimenpiteisiin, joilla ylläpidetään asunnon tai asuinrakennuksen ja sen piha-alueen laatu- ja varustetasoa, jos toimenpide on kulttuurihistoriallisista tai rakennustaiteellisista syistä perusteltu tai jos toimenpide on rakennuksen kunnossapidon kannalta tarpeellinen ja se suoritetaan yhdessä jonkin muun perusparannustoimenpiteen kanssa.

Perusparannuslain mukaan perusparantamisen rahoittamista varten voidaan myöntää asuntohallituksen hyväksymän alueittaisen perusparantamisohjelman perusteella hakijan tuloista ja varallisuudesta riippumatonta lyhytaikaista perusparannuslainaa tai tarveharkintaista pitkäaikaista perusparannuslainaa. Heikossa taloudellisessa asemassa oleville iäkkäille henkilöille tuki voidaan myöntää avustusluonteisena, mikä käytännössä merkitsee sitä, että lainan lyhennykset ja korot katsotaan ilman suorituksia maksetuiksi lainaehtojen mukaisesti, niin kauan kuin asunto on tällaisen lainansaajan omassa asuinkäytössä.

Perusparannuslain nojalla ei myönnetä lainaa perusparantamiseen, joka liittyy pääasiallisesti maatilatalouteen, kalastukseen, porotalouteen tai muuhun sellaiseen maa- tai metsätalouden ohella harjoitettavaan taloudelliseen toimintaan.

1.4. Muut perusparantamista koskevat tukijärjestelmät

Heinäkuun 1 päivänä 1985 voimaan tulleen rakennussuojelulain (60/85) tarkoituksena on kansallisen kulttuuriperinnön säilyttämiseksi suojella kulttuurikohdetta tai historiaan liittyviä rakennuksia, rakennusryhmiä ja rakennettuja alueita. Lain nojalla on museovirastol-

la oikeus valtion tulo- ja menoarvion rajoissa myöntää avustusta suojeltavaksi määrätyn tai muun museoviraston kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi katsoman rakennuksen omistajalle rakennuksen tai sen ympäristön kunnossapitoa tai parantamista varten.

Kunnan sosiaalilautakunnat myöntävät avustuksia invaliidihuoltolain (907/46) nojalla invalidien vammaisuudesta aiheutuvia asumishaittoja vähentäviin asuntojen muutostöihin. Avustusta myönnetään tarveharkinnan perusteella ainoastaan vaikeavammaisille.

Edellä mainittujen tukimuotojen lisäksi on eri hallinnonalojen toimesta myönnetty avustuksia energiataloudellisiin korjaustoimenpiteisiin. Tällaisia avustuksia ovat muun muassa maataloushallinnon toimesta myönnettävät avustukset maatilakiinteistöjen ja kasvihuoneviljelmien kotimaista energiaa käyttävien lämmitysjärjestelmien rakentamiseen ja uusimiseen.

2. Työympäristön parantaminen

2.1. Nykyinen tilanne

Viljelijäväestöön kuuluville 204 328 MYEL-vakuutetulle sattui vuonna 1986 17 168 maatalousyrittäjien tapaturmavakuutusjärjestelmän (MATA) perusteella korvattua tapaturmaa. Korvauksia maksettiin 73,5 miljoonaa markkaa. Korvauksiin johtaneita ammattitauteja todettiin lähes 500. Yhdestä tapaturmasta aiheutuvat suoranaiset kustannukset vakuutuslaitokselle olivat keskimäärin 5 550 markkaa. Lisäksi aiheutui välillisiä kustannuksia tapaturmasta tapaturman uhrille ja koko yhteiskunnalle.

Vakuutuskorvaukset ovat vain 20—25 prosenttia kaikista tapaturmien aiheuttamista kustannuksista. Välillisiä kustannuksia ovat esimerkiksi sijaisavun kustannukset, sosiaalikutannukset, työkyvyttömyyseläkkeet ja tuotannonmenetykset. Työkyvyttömyyseläkkeitä Maatalousyrittäjien eläkelaitos maksoi 1986 204 miljoonaa markkaa 36 292 eläkkeensaajalle. Työkyvyttömyyseläkettä sai 13,8 prosenttia työikäisistä MYEL-vakuutuksen piiriin kuuluvista. Lisäksi Kansaneläkelaitos maksoi korvauksia lähes kaksinkertaisen määrän MELA:n korvaussummaan verrattuna.

Vuonna 1979 voimaan tullut työterveyshuoltolaki (743/78) velvoittaa työnantajan järjestä-

mään työntekijöilleen työterveyspalveluja. Omaa työtään tekevät, joista suurin osa on viljelijöitä, ovat kuuluneet lain piiriin alusta alkaen. Heille työterveyshuoltoon liittyminen on vapaaehtoista. Vuoden 1987 loppuun mennessä on arvioitu noin 50 000 viljelijän ilmoittautuneen työterveyshuoltoon.

Tärkeimpänä tavoitteena viljelijöiden työterveyshuollossa on viljelijän terveydentilan parantaminen. Sen vuoksi tilakäynneillä todetaan, mitkä ovat tilalla esiintyvät työoloihin, työmenetelmiin ja työtapoihin liittyvät vaara- ja haittatekijät. Jos näissä havaitaan puutteita, viljelijää neuvotaan hankkimaan esimerkiksi henkilökohtaisia suojaimia, korjaamaan työmenetelmiä tai maatilalan rakennuksia.

Työterveyshuoltoon osallistuva työryhmä, jossa on mukana työterveyshoitaja, lääkäri ja maatalousalan asiantuntija (piiriagronologi), laatii viljelijälle suosituksen tarpeellisista työolosuhteista parantavista korjauksista, esimerkiksi rakenteellisista muutoksista työtiloihin. Varsinaisia yksityiskohtaisia suunnitelmia suosituksen toteuttamiseksi ei laadita, vaan viljelijän tulee hankkia tarvittavat tiedot eri asiantuntijoilta ja hän myös itse vastaa kustannuksista.

2.2. Maatilalain mukainen lainoitus

Maatilalain 52 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan rakentamislainaa voidaan myöntää maatilalle tarpeellisten sekä erikoismaatalouden harjoittamista varten tarvittavien tuotantorakennusten, maatilamatkailua palvelevien lomarakennusten sekä mainittuihin rakennuksiin kuuluvien laitteiden samoin kuin kalanviljelylammikoiden rakentamista, laajentamista ja peruskorjausta varten.

Maatilalain 74 §:n 2 momentin nojalla voidaan lisäksi momentissa määritellyissä kunnissa maan pohjois- ja itäosissa myöntää rakentamisavustusta karjarakennuksen rakentamiseen, laajentamiseen ja peruskorjaukseen. Käytännössä avustusta on myönnetty vain navettoja ja lampoloita varten.

Irtaimistolainaa voidaan maatilalain 52 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan myöntää muun muassa maa- ja metsätalousirtaimiston hankkimista varten.

Asetuksella irtaimistolainan myöntämismahdollisuus on rajoitettu lain 67 §:ssä tarkoitetuille 1—3 vyöhykkeille, jolloin irtaimistolainoja maatalousirtaimiston hankkimiseen yh-

teiskoneita lukuunottamatta maan eteläosassa ei ole ollut mahdollista myöntää. Muutenkin lainoitus on maatilatalouden kehittämishastan vuotuisessa käyttösuunnitelmassa ohjattu niin, että irtaimistolainoja ei viime vuosina ole juurikaan myönnetty.

Pienehkoinä hankkeina toteutettavat työsuojelua parantavat hankkeet jäävät useimmiten lainoituksen ulkopuolelle, koska ne eivät ole peruskorjausta. Irtaimistolaina taas on tarkoitettu nimenomaan maataloustuotannon välttämättömän irtaimiston hankkimiseen, jolloin tuotantopoliittinen tilanne ja maatalouden konekanta ovat olleet lainoituksen lähtökohtina.

3. Esityksen tavoitteet ja ehdotetut muutokset

3.1. Asuinympäristön parantaminen

Maatilalain mukaisen lainoituksen puutteena on pidettävä sitä, että se ei ulotu riittävästi toimenpiteisiin, joilla pyritään nostamaan tai ylläpitämään maatilalan talouskeskusalueella sijaitsevien rakennusten ja muun asuinympäristön laatu- ja varustetasoa. Perusparannuslain asiaa koskevat säännökset eivät taas koske rakennuksia ja ympäristöjä, jotka liittyvät maatilatalouteen. Mahdollisuudet lainoittaa maatalojen talouskeskusalueiden perusparantamista ovatkin tällä hetkellä varsin rajoitetut lainoituksen kohdistuessa tässä suhteessa yleensä vain asuinrakennusten ja tuotantorakennusten peruskorjaukseen. Kysymyksellä on merkitystä myös sikäli, että maatalojen talouskeskuksilla on olennainen vaikutus maaseutumaisemaan ja maatalouden rakenteen muutosten vuoksi vanha rakennuskanta on nopeasti häviämässä. Käytöstä poistetut tai muuten ulkoasultaan heikosti hoidetut rakennukset muodostavat perinteistä maisemakuvaa rumentavia yksityiskohtia. Esityksen tavoitteena onkin kehittää maatilalainsäädäntöä niin, että lainoituksen piiriin asuntotuotantolainsäädännön tapaan tulisivat rakennusten peruskorjaustoimenpiteiden lisäksi tietyin edellytyksin myös toimenpiteet, joilla pyritään nostamaan tai ylläpitämään talouskeskusalueella sijaitsevien rakennusten ja muun asuinympäristön yleistä laatu- ja varustetasoa. Tämän vuoksi ehdotetaan maatilalainoituksessa otettavaksi käyttöön uusi lainoitusmuoto, asuinympäristön parantamislaina.

Käytännössä merkittäväksi puutteeksi on koettu myös se, että varsin suuri osa kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa sijaitsee tiloilla, joiden omistajat eivät tilan koon tai tulojensa ja omaisuutensa vuoksi voi maatalain nykyisten säännösten mukaan päästä lainoituksen piiriin. Asiantilan korjaamiseksi ehdotetaan, että asuinympäristön parantamislainaa voitaisiin myöntää asuntojen peruserustamisesta annetun lain tapaan joko pitkäaikaisena tai lyhytaikaisena lainana, jolloin lyhytaikaista lainaa olisi mahdollisuus saada maatalain 2 §:ssä säädettyjen muiden kuin maatalouden harjoittamista ja henkilökohtaisia ominaisuuksia koskevien edellytysten estämättä.

Maatalain mukaan lainoitettavien asuinrakennusten suunnittelussa ja suunnitelmien tarkastuksessa ovat tulleet erittäin selkeästi esille ne haitat, jotka johtuvat siitä, että laajennettava asuinrakennus on voinut vanha rakennusosa huomioon ottaen olla huoneistoalaltaan enintään saman suuruinen kuin uusi asuinrakennus eli 140 m². Tämä on saattanut monesti johtaa epätarkoituksenmukaiseen tilan käyttöön, arvokkaiden vanhojen tupien pirstomiseen ja siten kulttuuriperinteen kannalta tärkeiden sisäkokonaisuuksien turmeltumiseen. Monta kertaa se on myös johtanut olemassa olevan rakennuksen käyttämättä jättämiseen ja korvaamiseen uudella rakennuksella, kun lopputulosta ei ole voitu saada asunnon sisäjärjestelyjen kannalta tyydyttäväksi. Tämän vuoksi ehdotetaan, että laajennettavan rakennuksen osalta voitaisiin, muun muassa rakennusperinteen suojelun näkökulmasta, mainitusta pinta-alarajoituksesta poiketa, milloin siihen on olemassa erityisiä syitä. Lainoitettava enimmäispinta-ala saisi kuitenkin olla enintään 160 m².

Vaikka maatalaissa ei ole mainittu rakentamisen ympäristöllisiä vaatimuksia lainoituksen perusteina, on lainoitettavia rakennussuunnitelmia tarkastettaessa kiinnitetty huomiota suunniteltujen rakennusten ulkonäköön ja niiden sopivuuteen talouskeskuksen ympäristöön. Kun rakennustarkastajat antaessaan ennakkolausunnon rakennussuunnitelman hyväksyttävyydestä eivät useinkaan ole lausuneet käsitystään hankkeen ympäristöllisestä sopivuudesta, on maataloushallinnon tehtäväksi jäänyt tällaisten suunnitelmien korjauttaminen.

Viljelijäväestön arvostus ympäristön hyvän laadun suhteen ja vaatimukset sen toteuttamisesta ovat selvästi kasvaneet 1970-luvun alku-

puolelta lähtien. Olemassa olevan rakennuskannan ja erityisesti vanhan talonpoikaisarkkitehtuurin säilyttäminen on saanut keskeisen aseman asumis- ja tuotantotilojen uudistamisessa. Samoin käsitys ympäristön esteettisen tason vaikutuksesta elämisen laadulle on yleistyntä. Mainitut muutokset maaseutuväestön samoin kuin muunkin väestön ajattelussa luovat hyvän perustan sille, että myös lainsäädännössä tunnustetaan ympäristön kauneus yhteiskunnan tuen myöntämisen eräänä perusteena.

Vaikka rakentamisen ympäristöllistä arviointia on edelleenkin pidettävä pääsääntöisesti paikallisen rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä, olisi kyseessä olevan seikan toteaminen myös maatalaissa perusteltua. Maatalakiin ehdotetaan lisättäväksi rakennusten teknillisen, taloudellisen ja sosiaalisen tarkoituksenmukaisuuden ohella vaatimus siitä, että rakentamista ja peruserustamistoimenpiteiden tulee edistää hyvää ympäristön laatua.

Kuten yleisperustelujen kohdassa 1.1. on todettu, saa maatalain mukaisessa lainoituksessa henkilön enimmäisikä pääsääntöisesti olla joko 63 tai 67 vuotta lainan takaisinmaksuajan pituudesta riippuen. Koska henkilön enimmäisikää koskevien edellytysten säätäminen ei asuinrakennusten peruskorjaukseen eikä asuinympäristön parantamiseen myönnettävien lainojen osalta ole siinä määrin perusteltua kuin muun lainoituksen ollessa kysymyksessä, tulisi peruserustamistoimenpiteitä voida lainoittaa edellä mainituista ikärajoista riippumatta. Tämän vuoksi onkin tarkoituksena muuttaa maatala-asetusta siten, että asuinympäristön parantamislainaa samoin kuin asuinrakennuksen laajentamiseen tai peruskorjaamiseen myönnettyä lainaa voitaisiin antaa ilman nykyisiä ikärajoituksia. Iäkkäiden henkilöiden asunto-olojen parantamiseksi ehdotetaan peruserustamislain mukaisesti maatalakiin otettavaksi säännös, jonka nojalla asuinympäristön pitkäaikaisen parantamislainan samoin kuin asuinrakennuksen laajentamiseen tai peruskorjaamiseen myönnetyn lainan lyhennykset ja korot voitaisiin yli 65-vuotiaiden henkilöiden ollessa kysymyksessä katsoa ilman suoritusta maksetuiksi.

3.2. Työympäristön parantaminen

Koska työterveyshuollon suositusten on oltava sellaisia, että viljelijän on taloudellisesti

mahdollista ne toteuttaa, seurauksena on usein tyytyminen heikokkoon tai vain tyydyttävään ratkaisuun.

Tapaturmista ja sairastumisista kansantaloudelle aiheutuvien rasitusten vähentämiseksi viljelijöille olisi luotava taloudelliset edellytykset sellaisiin työympäristön parantamista koskeviin toimenpiteisiin, joilla oleellisesti voidaan vähentää tapaturma- ja sairastumisriskiä.

Maatilaraki on painottunut lähinnä tuotantoon investointeihin. Jos rakennuksen korjaus on tältä kannalta pienehkö tai sellainen, ettei se oleellisesti ole lisännyt tuotannon kannattavuutta, ei toimenpidettä ole voitu katsoa peruskorjaukseksi eikä lainaa ole ollut mahdollista myöntää.

Ehdotettu uusi lainamuoto ottaisi huomioon sellaiset toimenpiteet, jotka liittyvät työsuojeluun ja joihin muuten ei voitaisi lainaa myöntää. Näin voitaisiin myös irroittaa työsuojelun kannalta välttämättömät irtaimistohankinnat pelkästään tuotannon lisäämistä tai säilyttämistä koskevista hankinnoista.

Työturvallisuuslain muuttamisesta annettu laki (27/87) tuli voimaan 1.9.1988. Sen mukaan työympäristön rakenteita, työtiloja ja työkoneita koskevien suunnitelmien laatijoiden on huolehdittava työsuojelusäännösten noudattamisesta siinä laajuudessa kuin suunnitelman ilmoitettu käyttötarkoitus edellyttää.

Edellä mainittu lainmuutos lisää suunnittelijan vastuuta siitä, että työtilat ovat turvallisia. Tämä taas edellyttää lisääntyviä tilakäyntejä ja yksityiskohtaisempia suunnitelmia. Nykyisin maatilarakentamisessa käytetyt pääpiirustukset eivät aina riitä, vaan on laadittava yksityiskohdaisia rakennepiirustuksia. Tämä lisää suunnittelukustannuksia.

Maatilarakin mukaisia rakennuslainoja ja -avustuksia myönnettäessä suunnittelukustannukset kuuluvat lainoitettaviin kustannuksiin.

Ehdotettu suunnitteluavustus on tarkoitettu niitä suunnitelmia varten, joissa suunnittelukustannukset ovat edellä mainitusta syystä kohonneet. Tarkoituksena on edistää sellaisten pienehköiden hankkeiden riittävää suunnittelua, joihin ei ilman lisärahoitusta ryhdyttäisi, sekä isohkoissa hankkeissa edistää yksityiskohtaista ja korkeatasoista suunnittelua.

4. Asian valmistelu

Esitys perustuu asuin ympäristön parantamista koskevan ehdotuksen osalta maatilahallituksen asettaman työryhmän tekemään ehdotukseen ja työympäristöä koskevan ehdotuksen osalta maa- ja metsätalousministeriön asettaman työryhmän tekemään ehdotukseen. Ensiksi mainittu asia on käsitelty maatilatalouden kehittämisrahaston neuvottelukunnassa.

5. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia vaikutuksia. Maataloustuotannon rajoittamistoimenpiteistä johtuva rakentamisen määrän väheneminen antaa maatilarakin mukaisesta rakentamisesta vastaavalle organisaatiolle mahdollisuuden selvittää lainmuutosten mukanaan tuomista uusista tehtävistä entisiin voimavaroin.

5.1. Asuin ympäristön parantamislainat

Maatilatalouden kehittämisrahastosta myönnettävät lainat, joiden määrällinen säätely tapahtuu rahaston käyttösuunnitelman puitteissa, voisivat kohdistua sekä ympäristöllisiin parantamiskohteisiin että kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten perusparantamiseen, viimeksi mainittujen osalta yleensä lyhytaikaisina lainoina. Ensiksi mainittujen aiheuttama lainojen tarve arvioidaan vuodessa noin 15 miljoonaksi markaksi, joka muodostuisi noin 1 500 pienehköstä parantamiskohteesta. Nämä yleensä liittyvät samoihin kohteisiin, joihin muutoin myönnetään asunto- ja rakentamislainoja. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden osalta lainatarve olisi noin 5 miljoonaa markkaa, joka puolestaan muodostuisi noin 50 perusparantamiskohteesta.

Pääosa kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten perusparantamisesta tapahtuisi korkotukilainoilla, joiden piiriin sanotulla perusteella tulisi noin 200 lainoituskohdetta vuositain. Näistä aiheutuva luotonuksen kasvu olisi noin 20 miljoonaa markkaa, mistä johtuvat korkohyvitysmenot valtiolle olisivat noin 1,0 miljoonaa markkaa.

Sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten peruskorjaustoiminta että maatalouden talouskeskusten ympäristöllinen perusparanta-

minen ovat työllisyyden kannalta tärkeitä toimintamuotoja. Vaikka osa parantamistoista suoritettaisiinkin maatilaperheiden omin voimin, tulee toiminta käsittämään suuren osan sellaisia töitä, jotka on teetettävä maaseudun kirvesmiehillä, puusepillä ja muilla ammattihenkilöillä. Koko työvoimatarpeen lisäys on 1 000—1 500 työntekijävuotta, mikä helpottaa valtiontalouden kannalta katsottuna maaseudun työllisyyden hoitoa. Lisäksi on otettava huomioon parantamistoimintaan tarvittavien rakennusaineiden ja osien liikevaihtoveron mukanaan tuoma tulojen lisäys valtiolle.

5.2. Työympäristön parantamislainat

Vuonna 1987 myönnettiin yhteensä 14 488 maatilalainaa. Ympäristön parantamislainahakemuksia arvioidaan vuosittain tulevan vireille noin 500. Mainittu määrä ei edellytä henkilöstön lisäystä maataloushallinnossa.

Ehdotettuja suunnitteluavustuksia arvioidaan tulevan käsiteltäväksi noin 100 kappaletta. Käytännössä hakemus useimmissa tapauksissa ratkaistaisiin samalla, kun hanketta koskeva maatilalainahakemus käsiteltäisiin. Myöskään

avustus ei lisää henkilöstötarvetta maataloushallinnossa.

Mikäli työterveyshuollon suositukset maataloilille toteutuisivat 10 vuoden kuluessa, olisi vuotuisten investointien määrä 220 miljoonaa markkaa. Tästä merkittävä osa liittyy peruskorjauksiin ja uudisrakentamiseen ja kuuluu jo nykyisin voimassa olevien rahoitusjärjestelmien piiriin. Peruskorjausta pienempien investointien kokonaismäärä jäänee noin 100 miljoonan markan tasolle. Kun kustannuksiltaan aivan vähäiset hankkeet tulisivat kuulumaan ehdotetun työympäristön parantamislainoituksen piiriin, arvioidaan lainoituskelpoisten investointien määrän jäävän noin 50 miljoonan markan tasolle vuodessa, mikä merkitsisi noin 30 miljoonan markan lainamäärää. Tästä pääosa olisi korkotukilainaa.

Työterveyshuollon suosituksiin perustuvien investointien suunnittelukustannukset ovat noin 10—20 prosenttia investointien määrästä. Jos ehdotettu suunnitteluavustus olisi 25—75 prosenttia suunnittelukustannuksista siten, että avustus olisi suhteellisesti suurin pienissä hankkeissa, avustusten vuotuinen tarve olisi 1—5 miljoonaa markkaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

52 §. Maatilalain 52 §:n 1 momentissa on määritelty ne kohteet, joihin lainaa voidaan myöntää, ja eri lainamuodot. Mainitun säännöksen 4 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi maininta uutena lainamuotona käyttöön otettavasta asuinympäristön parantamislainasta.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 11 kohta, jonka mukaan lainaa voitaisiin myöntää työympäristön parantamiseen (työympäristön parantamislainana).

53 §. Rakentamislainan myöntämisperusteita koskevan pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lisäys, jonka mukaan lainaa myönnettäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, että rakentamisella ja perusparantamistoimenpiteillä edistetään hyvää ympäristön laatua. Vastava muutos ehdotetaan myös asuntolainoja koskevaan pykälän 3 momenttiin.

Yleisperustelujen kohtaan 2 viitaten ehdotetaan säännöksen 3 momenttia muutettavaksi

siten, että rakennettavassa tai laajennettavassa rakennuksessa sallitusta enimmäispinta-alasta (140 m²) voitaisiin laajennuksen osalta erityisistä syistä poiketa. Lainoitettava pinta-ala saisi olla kuitenkin enintään 160 m².

Pykälän uudessa 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi asuinympäristön parantamislainan myöntämisperusteista sekä lainan prosentuaalisista enimmäismääristä. Säännöksen mukaan asuinympäristön parantamislainaa voitaisiin myöntää toimenpiteisiin, joilla nostetaan tai ylläpidetään maatilatalouskeskusalueen asuin- tai muiden rakennusten laatu- ja varustetasoa. Tarkoituksena on ulottaa kyseessä oleva lainoitusmuoto koskemaan koko talouskeskusaluetta. Säännös mahdollistaisi rakennuksiin kohdistuvien toimenpiteiden lainoituksen lisäksi myös toimenpiteet, joilla parannetaan asuinrakennukseen liittyvän piha-alueen tai muun talouskeskusalueeseen välittömästi

kuuluvan alueen laatu- tai varustetasoa. Talouskeskusalue muodostaa maatilasta sellaisen osan, jonka käsittelemistä kokonaisuutena on ympäristöllisesti pidettävä tarkoituksen mukaisena. Lainoitettavat toimenpiteet voisivat sisältää myös peruskorjausluonteisia toimenpiteitä.

Momentissa säädettäisiin myös niistä edellytyksistä, joilla lainaa voitaisiin myöntää. Lainan myöntäminen olisi mahdollista ensinnäkin silloin, kun toimenpiteen voitaisiin katsoa olevan kulttuurihistoriallisista tai rakennustaiteellisista syistä perusteltu. Lainaa voitaisiin myöntää myös aina silloin, kun toimenpiteen katsotaan olevan rakennusten tai alueen kunnossapidon kannalta tarpeellinen edellyttäen, että se suoritetaan yhdessä alueen jonkin rakennuksen rakentamisen, laajentamisen tai peruskorjaamisen kanssa. Tällöin asianomaisen rakennuksen osalta tulisi yleensä kysymykseen asunto-, asuntokorkotuki- tai rakentamislainan myöntäminen ja asuin ympäristön parantamislainalla tuettava kohde olisi siihen liittyvä rakennuskohde. Oman itsenäisen ryhmänsä muodostaisivat tapaukset, joissa lainansaajana ovat 65 a §:n 2 momentissa tarkoitettut henkilöt.

Lakiehdotuksen mukaan asuin ympäristön parantamislainaa voitaisiin myöntää enintään 60 prosenttia hyväksytyyn kustannusarvion määrästä. Kulttuurihistoriallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaan rakennuksen perusparantamiseen lainaa voitaisiin kuitenkin erityisistä syistä myöntää enintään 80 prosenttia hyväksytyyn kustannusarvion määrästä.

Pykälän 4 momentin mukaan asuin ympäristön parantamislainaa voitaisiin myöntää lyhytaikaisena tai pitkäaikaisena lainana maatilatalouden kehittämisrahaston varoista taikka korkotukilainana. Lyhytaikainen laina samoin kuin tarkoitukseen annettava korkotukilaina voitaisiin myöntää maatilalain 2 §:ssä tarkoitettujen muiden kuin maatilatalouden harjoittamista ja henkilökohtaisia ominaisuuksia koskevien edellytysten estämättä. Tämä merkitsisi muun muassa sitä, että lainaa voitaisiin käytävissä olevien varojen puitteissa myöntää myös silloin, kun henkilö ei täytä hakijan tulojen ja omaisuuden enimmäismäärälle asetettuja vaatimuksia tai kun on kysymys perheviljelmäkokoja suuremmasta maatilasta. Sen sijaan lainan myöntämisen ehtona olisi, että lainansaaja harjoittaa maatilataloutta ja että hän on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sellainen, että hänen tukemistaan on pidettävä tarkoituksen mukaisena. Lisäksi 4 momenttiin

ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan 65 vuotta täyttäneelle henkilölle ja hänen puolisolleen saadaan myöntää asuin ympäristön parantamislainaa samoin kuin asuntolainaa ja asuntokorkotukilainaa asuinrakennuksen laajentamista ja peruskorjausta varten, vaikka he eivät täytä 2 §:ssä tarkoitettua maatilatalouden harjoittamista ja henkilökohtaisia ominaisuuksia koskevia edellytyksiä.

Pykälän nykyiseen 4 momenttiin, jossa säädetään maatilalainojen prosentuaalisista enimmäismääristä, ehdotetaan tehtäväksi lisäys, jonka mukaan uutta työympäristön parantamislainaa voidaan myöntää enintään 60 prosenttia hyväksyttävän kustannusarvion määrästä tai hyväksyttävistä hankintakustannuksista.

65 §. Maatilalainojen takaisinmaksuaikoja koskevan pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lisäys, jonka mukaan työympäristön parantamislainan takaisinmaksuaika on enintään 5 vuotta.

65 a §. Pitkäaikaisena lainana myönnettävän asuin ympäristön parantamislainan korosta, takaisinmaksuajasta ja lyhennyksistä olisi yleensä voimassa, mitä asuntolainasta on säädetty. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että lainan takaisinmaksuaika olisi pääsäännön mukaan 18 vuotta ja korko olisi porrastettu nolasta 9,50 prosenttiin. Lyhytaikaisen lainan samoin kuin asuin ympäristön parantamiseksi myönnetyn korkotukilainan takaisinmaksuaika olisi enintään 10 vuotta ja korko kahdelta ensimmäiseltä vuodelta kolme prosenttia ja sitä seuraavilta vuosilta seitsemän prosenttia.

Pykälän 2 momentin mukaan pitkäaikaisen asuin ympäristön parantamislainan samoin kuin asuinrakennuksen laajentamiseen tai peruskorjaamiseen 53 §:n 3 momentin nojalla myönnetyn lainan lyhennykset ja korot katsottaisiin ilman suoritusta maksetuiksi silloin, kun laina on myönnetty tai siirretty heikossa taloudellisessa asemassa olevalle 65 vuotta täyttäneelle henkilölle taikka tällaiselle henkilölle ja hänen puolisolleen. Kysymys on avustusluonteisesta lainasta ja sen myöntämisen edellytyksenä olisi, että lainoitettu asunto on lyhennysten ja korkojen erääntyessä lainansaajan omaa asuinkäytössä. Pykälän 2 momentin mukaan lainansaajalle jo myönnetty laina voitaisiin myös muuttaa avustusluonteiseksi, jos hän täyttää avustusluonteisen lainan edellytykset lainan saamisen jälkeen. Lisäksi ehdotetaan pykälän 2 momenttiin otettavaksi säännös, jonka mukaan lainaa muulle henkilölle esimer-

kiksi sukupolvenvaihdostapauksissa siirrettäessä voitaisiin edellä mainittu etuus säilyttää kokonaan tai osittain. Edellytyksenä olisi tällöinkin, että lainoitettu asunto pysyy alkupe-
räisen lainansaajan omassa asuinkäytössä.

Maatilalain mukaisista tukitoimenpiteistä voi lain 2 §:n mukaan päästä yleensä osalliseksi vain henkilö, joka saa toimeentulonsa maatilataloudesta ja joka täyttää erikseen säädetty lainanhakijan henkilökohtaisia ominaisuuksia koskevat vaatimukset. Mainittuja edellytyksiä ei ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista soveltaa 2 momentin mukaisissa tapauksissa myönnettäessä avustusluonteista lainaa. Tätä koskeva maininta ehdotetaan otettavaksi pykälän 3 momenttiin.

Pykälän 4 momentin mukaan tarkemmat säännökset pykälän 1 momentissa tarkoitettun lyhytaikaisen lainan samoin kuin 2 momentissa

tarkoitettun avustusluonteisen lainan kuolettamisesta annettaisiin asetuksella.

68 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että työympäristön parantamislainan korko olisi sama kuin mitä se on rakentamis-, perusparannus-, tie-, vesihuolto-, irtaimisto- ja sähköistämislainoilla.

74 §. Pykälässä on määritelty ne kohteet, joihin maatilalain nojalla voidaan myöntää avustusta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan työympäristön parantamisesta aiheutuvien suunnittelukustannusten kattamiseen voidaan myöntää avustusta. Avustuksen myöntämishdoista säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maatilalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 18 päivänä helmikuuta 1977 annetun maatilalain (188/77) 52 §:n 1 momentin 4, 9 ja 10 kohta, 53 §:n 2—4 momentti, 65 §:n 1 momentti ja 68 §:n 1 momentti,

näistä 52 §:n 1 momentin 4 kohta ja 53 §:n 3 momentti sellaisina kuin ne ovat 31 päivänä toukokuuta 1985 annetussa laissa (435/85), 52 §:n 1 momentin 9 ja 10 kohta, 53 §:n 4 momentti ja 65 §:n 1 momentti sellaisina kuin ne ovat 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (919/80) ja 68 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 9 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (920/83), sekä

lisätään 52 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 19 päivänä joulukuuta 1980 ja 31 päivänä toukokuuta 1985 annetuilla laeilla sekä 31 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla (1320/87) ja 17 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla lailla (539/88), uusi 11 kohta, 53 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 19 päivänä joulukuuta 1980 ja 31 päivänä toukokuuta 1985 annetuilla laeilla, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4—7 momentti siirtyvät 5—8 momentiksi, lakiin uusi 65 a § ja 74 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 18 päivänä heinäkuuta 1980 annetulla lailla (553/80) ja 31 päivänä maaliskuuta 1983 annetulla lailla (351/83), uusi 3 momentti, jolloin nykyiset 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

52 §

Tämän lain mukaan voidaan myöntää lainaa:

4) muuta kuin asuntotuotantolainsäädännössä tarkoitettua asuinrakennuksen rakentamista, laajentamista ja peruskorjausta sekä asuin-
ympäristön parantamista varten (asuntolaina,

asukokortokutilaina tai asuinympäristön parantamislaina);

9) sähkövirran saantiin oikeuttavien osuus-
ja liittymismaksujen suorittamista sekä sähkövirran hankkimista ja jakelua varten tarvittavien laitteiden rakentamista varten (sähköistämislaina);

10) turvetuotantoon käytettävän maan rai-
vaamista, ojittamista ja muuta kuntoonpanoa
varten (turvetuotantolaina); sekä

11) maatilain työympäristön parantamista
varten (työympäristön parantamislaina).

53 §

Rakentamislainaa voidaan myöntää enintään
60 prosenttia hyväksytyyn kustannusarvion
määrästä. Rakentamislainoja myönnettäessä
on kiinnitettävä huomiota siihen, että raken-
nukset ovat rakennusteknillisesti ja taloudelli-
sesti sekä muutoinkin tarkoituksenmukaisia ja
että toimenpiteillä edistetään hyvää ympäristön
laatua.

Asuntolainaa ja asuntokorkotukilainaa voi-
daan myöntää asuinrakennuksen rakentamista,
laajentamista ja peruskorjausta varten sijain-
niltaan, pohjaratkaisultaan, teknisiltä raken-
teiltaan ja varusteiltaan sosiaalisesti ja maatila-
taloudellisesti tarkoituksenmukaisten sekä asu-
miskustannuksiltaan kohtuullisten asuntojen
aikaansaamiseksi. Kyseisiä lainoja myönnettä-
essä on huomiota myös kiinnitettävä siihen,
että asianomaisilla toimenpiteillä edistetään hy-
vää ympäristön laatua. Asuntolainan suuruus
on enintään 60 ja asuntokorkotukilainan enin-
tään 50 prosenttia hyväksytyyn kustannusarvion
määrästä. Asuntolainaa ja asuntokorkotukilai-
naa paremmalla etuoikeudella mahdollisesti
kiinnitettyjen lainojen määrä saa mainitun lain-
nan kanssa yhteensä olla enintään 95 prosent-
tia vakuuden arvosta. Asuntolainan ja asunto-
korkotukilainan avulla rakennettavassa ja laa-
jennettavassa rakennuksessa olevan asunnon
huoneistoala saa olla enintään 140 neliometriä.
Milloin siihen on olemassa erityisiä syitä, voi-
daan mainitusta pinta-alavaatimuksesta raken-
nuksen laajentamisen osalta poiketa, kuitenkin
niin, että lainoitettava pinta-ala on enintään
160 neliometriä. Maatilahallituksen määräämin
perustein voidaan lainaa myöntää myös kah-
den samassa rakennuksessa olevan asunnon
rakentamista ja laajentamista varten, jolloin
kuitenkin lainoitettavana huoneistoalana saa-
daan ottaa huomioon yhteensä enintään 200
neliometriä. Saunaa ja lämmitystilaa sekä polt-
toaine- ja maataloustuotevarastoa ja muuta
eristämätöntä säilytystilaa ei lueta huoneisto-
alaan. Asuntokorkotukilainaa voidaan myön-
tää asuinrakennuksen laajentamista ja perus-
korjausta varten myös silloin, kun asuntoa
tarvitaan maatalousyrittäjän lomituspalveluista

annetussa laissa (2/85) tarkoitettun maatalous-
lomittajan käyttöön.

Asuinympäristön parantamislainaa voidaan
myöntää toimenpiteisiin, joilla nostetaan tai
ylläpidetään maatilain talouskeskusalueen tai
sillä sijaitsevien asuin- tai muiden rakennusten
laatu- ja varustetasoa. Kyseiset toimenpiteet
voivat sisältää myös peruskorjausluonteisia toi-
menpiteitä. Edellytyksenä asuinympäristön pa-
rantamislainan myöntämiselle on, että toimen-
pide on kulttuurihistoriallisista tai rakennustaiteellisis-
ta syistä perusteltu tai että toimenpide
on rakennusten tai alueen kunnossapidon kan-
nalta tarpeellinen ja se suoritetaan yhdessä
rakennuksen rakentamisen, laajentamisen tai
peruskorjaamisen kanssa taikka että lainansaa-
jana on 65 a §:n 2 momentissa tarkoitettu
henkilö. Asuinympäristön parantamislainaa
voidaan myöntää enintään 60 prosenttia hy-
väksytyyn kustannusarvion määrästä. Kulttuuri-
historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvok-
kaan rakennuksen osalta lainaa voidaan kui-
tenkin erityisistä syistä myöntää enintään 80
prosenttia hyväksytyyn kustannusarvion mää-
rystä. Asuinympäristön parantamislainaa voi-
daan myöntää maatilatalouden kehittämisra-
haston varoista lyhytaikaisena tai pitkäaikaise-
na lainana. Lyhytaikainen laina samoin kuin
korkotukilaina asuinympäristön parantamiseen
voidaan myöntää 2 §:ssä tarkoitettujen muiden
kuin maatilatalouden harjoittamista ja henki-
lökohtaisia ominaisuuksia koskevien edellytys-
ten estämättä. Henkilölle, joka on täyttänyt 65
vuotta, ja hänen puolisolleen saadaan myöntää
kuitenkin asuinympäristön parantamislainaa
samoin kuin asuntolainaa ja asuntokorkotuki-
lainaa asuinrakennuksen laajentamista ja pe-
ruskorjausta varten, vaikka he eivät täytä
2 §:ssä tarkoitettua maatilatalouden harjoitta-
mista ja henkilökohtaisia ominaisuuksia koske-
via edellytyksiä.

Perusparannus-, tie- ja turvetuotantolainaa
voidaan myöntää enintään 60 ja vesihuoltolai-
naa enintään 75 prosenttia hyväksytyyn kustan-
nusarvion määrästä. Työympäristön paranta-
mislainaa voidaan myöntää enintään 60 pro-
senttia hyväksyttävän kustannusarvion määräs-
tä tai hyväksyttävistä hankintakustannuksista.

65 §

Maanosto- ja sisarusuuslainan takaisinmak-
suaika on enintään 25 vuotta, rakentamis- ja
vesihuoltolainan enintään 20 vuotta, asunto-

korkotukilainan enintään 15 vuotta, perusparannus-, tie-, sähköistämisen- ja turvetuotantolainan sekä yhteismetsän osakaskunnalle myönnetyn maanostolainan enintään 10 vuotta sekä irtaimistolainan ja työympäristön parantamislainan enintään viisi vuotta.

65 a §

Pitkäaikaisena lainana myönnettävän asuinympäristön parantamislainan korosta, takaisinmaksuajasta, lyhennyksistä ja lykkäyksistä on voimassa, mitä asuntolainasta on säädetty, jolle jäljempänä tässä pykälässä säädetystä muuta johdu. Lyhytaikaisen lainan, samoin kuin asuinympäristön parantamiseksi myönnetyn korkotukilainan takaisinmaksuaika on enintään 10 vuotta ja korko kahdelta ensimmäiseltä vuodelta kolme prosenttia ja sitä seuraavilta vuosilta seitsemän prosenttia.

Pitkäaikaisen asuinympäristön parantamislainan samoin kuin asuinrakennuksen laajentamiseen tai peruskorjaamiseen 53 §:n 3 momentin nojalla myönnetyn asuntolainan lyhennykset ja korot katsotaan ilman suoritusta maksetuiksi lainaehtojen mukaan, jos laina on myönnetty tai siirretty heikossa taloudellisessa asemassa olevalle 65 vuotta täyttäneelle henkilölle taikka tällaiselle henkilölle ja hänen puolisolleen. Edellytyksenä on kuitenkin, että lainoitettu asunto on lyhennysten ja korkojen erääntyessä lainansaajan omassa asuinkäytössä. Lainansaajan katsotaan täyttävän kyseisen edellytyksen myös silloin, kun hänen poissaoloansa tilalta on pidettävä luonteeltaan tilapäisenä. Jos lainansaaja täyttää mainitut edellytykset lainan myöntämisen tai siirtämisen tapahduttua, voidaan lainan lyhennyksiin ja korkoihin hakemuksesta ryhtyä soveltamaan, mitä edellä tässä momentissa on säädetty. Lainaa muulle henkilölle siirrettäessä voidaan kyseinen etuus säilyttää kokonaan tai osittain, milloin alkupe-
räinen lainansaaja täyttää edellä tässä momentissa säädetyn asumista koskevan vaatimuksen.

Mitä edellä 2 momentissa on säädetty, voi-

daan soveltaa, vaikka henkilö ei täytä 2 §:ssä tarkoitettua maatilatalouden harjoittamista ja henkilökohtaisia ominaisuuksia koskevaa edellytystä.

Tarkeimmat säännökset 1 momentissa tarkoitettun lyhytaikaisen lainan samoin kuin 2 momentissa tarkoitettun lainan kuolettamisesta annetaan asetuksella.

68 §

Lisäalueen, yhteismetsäosuuden ja maatilan myyntihinnan sekä maanosto- ja sisarusuuslainan vuotuinen korko on 67 §:ssä tarkoitettulla ensimmäisellä vyöhykkeellä kolme, toisella vyöhykkeellä neljä, kolmannella vyöhykkeellä viisi ja neljännellä vyöhykkeellä kuusi prosenttia tai, jos kysymys on kooltaan asetuksella säädettyä pienemmästä maatilasta, muuallakin maassa kuin mainitulla ensimmäisellä vyöhykkeellä kolme prosenttia. Jos kysymys on lisäalueen antamisesta tai sen hankkimisen lainoittamisesta ja maatila on kooltaan asetuksella säädettyä maatilaa suurempi, on korko kuitenkin koko maassa kahdeksan prosenttia. Rakentamis-, perusparannus-, tie-, vesihuolto-, irtaimisto- ja sähköistämislainan sekä työympäristön parantamislainan vuotuinen korko on ensimmäisellä ja toisella vyöhykkeellä neljä, kolmannella vyöhykkeellä muun kuin rakentamislainan osalta viisi ja rakentamislainan osalta kuusi sekä neljännellä vyöhykkeellä kaikkien sanottujen lainojen osalta seitsemän prosenttia.

74 §

Koko maassa voidaan myöntää työympäristön parantamisesta aiheutuvien suunnittelukustannusten kattamiseen avustusta asetuksella tarkemmin säädettyinä edellytyksinä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1988

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

L a k i

maatilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 18 päivänä helmikuuta 1977 annetun maatilain (188/77) 52 §:n 1 momentin 4, 9 ja 10 kohta, 53 §:n 2—4 momentti, 65 §:n 1 momentti ja 68 §:n 1 momentti,

näistä 52 §:n 1 momentin 4 kohta ja 53 §:n 3 momentti sellaisina kuin ne ovat 31 päivänä toukokuuta 1985 annetussa laissa (435/85), 52 §:n 1 momentin 9 ja 10 kohta, 53 §:n 4 momentti ja 65 §:n 1 momentti sellaisina kuin ne ovat 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (919/80) ja 68 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 9 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (920/83), sekä

lisätään 52 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 19 päivänä joulukuuta 1980 ja 31 päivänä toukokuuta 1985 annetuilla laeilla sekä 31 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla (1320/87) ja 17 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla lailla (539/88), uusi 11 kohta, 53 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 19 päivänä joulukuuta 1980 ja 31 päivänä toukokuuta 1985 annetuilla laeilla, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4—7 momentti siirtyvät 5—8 momentiksi, lakiin uusi 65 a § ja 74 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 18 päivänä heinäkuuta 1980 annetulla lailla (553/80) ja 31 päivänä maaliskuuta 1983 annetulla lailla (351/83), uusi 3 momentti, jolloin nykyiset 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

52 §

Tämän lain mukaan voidaan myöntää lainaa:

4) muuta kuin asuntotuotantolainsäädännössä tarkoitettua asuinrakennuksen rakentamista, laajentamista ja peruskorjausta varten (asuntolaina tai asuntokorkotukilaina);

9) sähkövirran saantiin oikeuttavien osuus- ja liittymismaksujen suorittamista sekä sähkövirran hankkimista ja jakelua varten tarvittavien laitteiden rakentamista varten (sähköistämislaina); *sekä*

10) turvetuotantoon käytettävän maan rai-vaamista, ojittamista ja muuta kuntoonpanoa varten (turvetuotantolaina).

4) muuta kuin asuntotuotantolainsäädännössä tarkoitettua asuinrakennuksen rakentamista, laajentamista ja peruskorjausta *sekä asuin- ympäristön parantamista* varten (asuntolaina, *asuntokorkotukilaina tai asuin- ympäristön parantamislaina*);

9) sähkövirran saantiin oikeuttavien osuus- ja liittymismaksujen suorittamista sekä sähkövirran hankkimista ja jakelua varten tarvittavien laitteiden rakentamista varten (sähköistämislaina);

10) turvetuotantoon käytettävän maan rai-vaamista, ojittamista ja muuta kuntoonpanoa varten (turvetuotantolaina); *sekä*

11) *maatilan työympäristön parantamista varten (työympäristön parantamislaina)*.

Voimassa oleva laki

53 §

Rakentamislainaa voidaan myöntää enintään 60 prosenttia hyväksytyyn kustannusarvion määrästä. Rakentamislainoja myönnettäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, että rakennukset ovat rakennusteknillisesti ja taloudellisesti sekä muutoinkin tarkoituksenmukaisia.

Asuntolainaa ja asuntokorkotukilainaa voidaan myöntää asuinrakennuksen rakentamista, laajentamista ja peruskorjausta varten sijainniltaan, pohjaratkaisultaan, teknisiltä rakenteiltaan ja varusteiltaan sosiaalisesti ja maataloudellisesti tarkoituksenmukaisten sekä asumiskustannuksiltaan kohtuullisten asuntojen aikaansaamiseksi. Asuntolainan suuruus on enintään 60 ja asuntokorkotukilainan enintään 50 prosenttia hyväksytyyn kustannusarvion määrästä. Asuntolainaa ja asuntokorkotukilainaa paremmalla etuoikeudella mahdollisesti kiinnitettyjen lainojen määrä saa mainitun lainan kanssa yhteensä olla enintään 95 prosenttia vakuuden arvosta. Asuntolainan ja asuntokorkotukilainan avulla rakennettavassa ja laajennettavassa rakennuksessa olevan asunnon huoneistoala saa olla enintään 140 neliometriä. Maatilahallituksen määräämin perustein voidaan lainaa myöntää myös kahden samassa rakennuksessa olevan asunnon rakentamista ja laajentamista varten, jolloin kuitenkin lainoitettavana huoneistoalana saadaan ottaa huomioon yhteensä enintään 200 neliometriä. Saunaa ja lämmitystilaa sekä polttoaine- ja maataloustuotevarastoa ja muuta eristämätöntä säilytystilaa ei lueta huoneistoalaan. Asuntokorkotukilainaa voidaan myöntää asuinrakennuksen laajentamista ja peruskorjausta varten myös silloin, kun asuntoa tarvitaan maatalousyrittäjän vuosiloman ja sijaisavun järjestämisestä annetussa laissa (102/78) tarkoitetun maatalouslomittajan käyttöön.

Ehdotus

53 §

Rakentamislainaa voidaan myöntää enintään 60 prosenttia hyväksytyyn kustannusarvion määrästä. Rakentamislainoja myönnettäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, että rakennukset ovat rakennusteknillisesti ja taloudellisesti sekä muutoinkin tarkoituksenmukaisia ja että toimenpiteillä edistetään hyvää ympäristön laatua.

Asuntolainaa ja asuntokorkotukilainaa voidaan myöntää asuinrakennuksen rakentamista, laajentamista ja peruskorjausta varten sijainniltaan, pohjaratkaisultaan, teknisiltä rakenteiltaan ja varusteiltaan sosiaalisesti ja maataloudellisesti tarkoituksenmukaisten sekä asumiskustannuksiltaan kohtuullisten asuntojen aikaansaamiseksi. *Kyseisiä lainoja myönnettäessä on huomiota myös kiinnitettävä siihen, että asianomaisilla toimenpiteillä edistetään hyvää ympäristön laatua.* Asuntolainan suuruus on enintään 60 ja asuntokorkotukilainan enintään 50 prosenttia hyväksytyyn kustannusarvion määrästä. Asuntolainaa ja asuntokorkotukilainaa paremmalla etuoikeudella mahdollisesti kiinnitettyjen lainojen määrä saa mainitun lainan kanssa yhteensä olla enintään 95 prosenttia vakuuden arvosta. Asuntolainan ja asuntokorkotukilainan avulla rakennettavassa ja laajennettavassa rakennuksessa olevan asunnon huoneistoala saa olla enintään 140 neliometriä. *Milloin siihen on olemassa erityisiä syitä, voidaan mainitusta pinta-alavaatimuksesta rakennuksen laajentamisen osalta poiketa, kuitenkin niin, että lainoitettava pinta-ala on enintään 160 neliometriä.* Maatilahallituksen määräämin perustein voidaan lainaa myöntää myös kahden samassa rakennuksessa olevan asunnon rakentamista ja laajentamista varten, jolloin kuitenkin lainoitettavana huoneistoalana saadaan ottaa huomioon yhteensä enintään 200 neliometriä. Saunaa ja lämmitystilaa sekä polttoaine- ja maataloustuotevarastoa ja muuta eristämätöntä säilytystilaa ei lueta huoneistoalaan. Asuntokorkotukilainaa voidaan myöntää asuinrakennuksen laajentamista ja peruskorjausta varten myös silloin, kun asuntoa tarvitaan maatalousyrittäjän *lomituspalveluista annetussa laissa (2/85)* tarkoitetun maatalouslomittajan käyttöön.

Asuinympäristön parantamislainaa voidaan myöntää toimenpiteisiin, joilla nostetaan tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ylläpidetään maatilan talouskeskusalueen tai sillä sijaitsevien asuin- tai muiden rakennusten laatu- ja varustetasoa. Kyseiset toimenpiteet voivat sisältää myös peruskorjausluonteisia toimenpiteitä. Edellytyksenä asuinympäristön parantamislainan myöntämiselle on, että toimenpide on kulttuurihistoriallisista tai rakennustaiteellisista syistä perusteltu tai että toimenpide on rakennusten tai alueen kunnossapidon kannalta tarpeellinen ja se suoritetaan yhdessä rakennuksen rakentamisen, laajentamisen tai peruskorjaamisen kanssa taikka että lainansaa-jana on 65 a §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilö. Asuinympäristön parantamislainaa voidaan myöntää enintään 60 prosenttia hyväksytyyn kustannusarvion määrästä. Kulttuurihistoriallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaan rakennuksen osalta lainaa voidaan kuitenkin erityisistä syistä myöntää enintään 80 prosenttia hyväksytyyn kustannusarvion määrästä. Asuinympäristön parantamislainaa voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisra-haston varoista lyhytaikaisena tai pitkäaikaise-na lainana. Lyhytaikainen laina samoin kuin korkotukilaina asuinympäristön parantamiseen voidaan myöntää 2 §:ssä tarkoitettujen mui-den kuin maatilatalouden harjoittamista ja henkilökohtaisia ominaisuuksia koskevien edellytysten estämättä. Henkilölle, joka on täyttänyt 65 vuotta, ja hänen puolisolleen saa-daan myöntää kuitenkin asuinympäristön pa-rantamislainaa samoin kuin asuntolainaa ja asuntokorkotukilainaa asuinrakennuksen laa-jentamista ja peruskorjausta varten, vaikka he eivät täytä 2 §:ssä tarkoitettua maatilatalou-den harjoittamista ja henkilökohtaisia ominai-suuksia koskevia edellytyksiä.

Perusparannus-, tie ja turvetuotantolainaa voidaan myöntää enintään 60 ja vesihuoltolai-naa enintään 75 prosenttia hyväksytyyn kustan-nusarvion määrästä.

Perusparannus-, tie- ja turvetuotantolainaa voidaan myöntää enintään 60 ja vesihuoltolai-naa enintään 75 prosenttia hyväksytyyn kustan-nusarvion määrästä. Työympäristön paranta-mislainaa voidaan myöntää enintään 60 pro-senttia hyväksyttävän kustannusarvion määrästä tai hyväksyttävistä hankintakustannuksista.

65 §

Maanosto- ja sisarosuuslainan takaisinmak-suaika on enintään 25 vuotta, rakentamis- ja vesihuoltolainan enintään 20 vuotta, asunto-korkotukilainan enintään 15 vuotta, perus-parannus-, tie- ja sähköistämisen- ja turvetuotan-

65 §

Maanosto- ja sisarosuuslainan takaisinmak-suaika on enintään 25 vuotta, rakentamis- ja vesihuoltolainan enintään 20 vuotta, asunto-korkotukilainan enintään 15 vuotta, perus-parannus-, tie-, sähköistämisen- ja turvetuotanto-

Voimassa oleva laki

tolainan sekä yhteismetsän osakaskunnalle myönnetyn maanostolainan enintään 10 vuotta ja irtaimistolainan enintään viisi vuotta.

Ehdotus

lainan sekä yhteismetsän osakaskunnalle myönnetyn maanostolainan enintään 10 vuotta sekä irtaimistolainan ja työympäristön parantamislainan enintään viisi vuotta.

65 a §

Pitkäaikaisena lainana myönnettävän asuinympäristön parantamislainan korosta, takaisinmaksuajasta, lyhennyksistä ja lykkäyksistä on voimassa, mitä asuntolainasta on säädetty, jollei jäljempänä tässä pykälässä säädetystä muuta johdu. Lyhytaikaisen lainan, samoin kuin asuinympäristön parantamiseksi myönnetyn korkotukilainan takaisinmaksuaika on enintään 10 vuotta ja korko kahdelta ensimmäiseltä vuodelta kolme prosenttia ja sitä seuraavilta vuosilta seitsemän prosenttia.

Pitkäaikaisen asuinympäristön parantamislainan samoin kuin asuinrakennuksen laajentamiseen tai peruskorjaamiseen 53 §:n 3 momentin nojalla myönnetyn asuntolainan lyhennykset ja korot katsotaan ilman suoritusta maksetuiksi lainaehtojen mukaan, jos laina on myönnetty tai siirretty heikossa taloudellisessa asemassa olevalle 65 vuotta täyttäneelle henkilölle taikka tällaiselle henkilölle ja hänen puolisolleen. Edellytyksenä on kuitenkin, että lainoitettu asunto on lyhennysten ja korkojen eräännyessä lainansaajan omassa asuinkäytössä. Lainansaajan katsotaan täyttävän kyseisen edellytyksen myös silloin, kun hänen poissaoloansa tilalta on pidettävä luonteeltaan tilapäisenä. Jos lainansaaja täyttää mainitut edellytykset lainan myöntämisen tai siirtämisen tapahduttua, voidaan lainan lyhennyksiin ja korkoihin hakemuksesta ryhtyä soveltamaan, mitä edellä tässä momentissa on säädetty. Lainaa muulle henkilölle siirrettäessä voidaan kyseinen etuus säilyttää kokonaan tai osittain, milloin alkupe räinen lainansaaja täyttää edellä tässä momentissa säädetyn asumista koskevan vaatimuksen.

Mitä edellä 2 momentissa on säädetty, voidaan soveltaa, vaikka henkilö ei täytä 2 §:ssä tarkoitettua maatilatalouden harjoittamista ja henkilökohtaisia ominaisuuksia koskevaa edellytystä.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettun lyhytaikaisen lainan samoin kuin 2 momentissa tarkoitettun lainan kuolettamisesta annetaan asetuksella.

Voimassa oleva laki

68 §

Lisäalueen, yhteismetsäosuuden ja maatalan myyntihinnan sekä maanosto- ja sisarosuuslainan vuotuinen korko on 67 §:ssä tarkoitetulla ensimmäisellä vyöhykkeellä kolme, toisella vyöhykkeellä neljä, kolmannella vyöhykkeellä viisi ja neljännellä vyöhykkeellä kuusi prosenttia tai, jos kysymys on kooltaan asetuksella säädettyä pienemmästä maatilasta, muuallakin maassa kuin mainitulla ensimmäisellä vyöhykkeellä kolme prosenttia. Jos kysymys on lisäalueen antamisesta tai sen hankkimisen lainoittamisesta ja maatila on kooltaan asetuksella säädettyä maatilaa suurempi, on korko kuitenkin koko maassa kahdeksan prosenttia. Rakentamis-, perusparannus-, tie-, vesihuolto-, irtaimisto- ja sähköistämislainan vuotuinen korko on ensimmäisellä ja toisella vyöhykkeellä neljä, kolmannella vyöhykkeellä muun kuin rakentamislainan osalta viisi ja rakentamislainan osalta kuusi sekä neljännellä vyöhykkeellä kaikkien sanottujen lainojen osalta seitsemän prosenttia.

Ehdotus

68 §

Lisäalueen, yhteismetsäosuuden ja maatalan myyntihinnan sekä maanosto- ja sisarosuuslainan vuotuinen korko on 67 §:ssä tarkoitetulla ensimmäisellä vyöhykkeellä kolme, toisella vyöhykkeellä neljä, kolmannella vyöhykkeellä viisi ja neljännellä vyöhykkeellä kuusi prosenttia tai, jos kysymys on kooltaan asetuksella säädettyä pienemmästä maatilasta, muuallakin maassa kuin mainitulla ensimmäisellä vyöhykkeellä kolme prosenttia. Jos kysymys on lisäalueen antamisesta tai sen hankkimisen lainoittamisesta ja maatila on kooltaan asetuksella säädettyä maatilaa suurempi, on korko kuitenkin koko maassa kahdeksan prosenttia. Rakentamis-, perusparannus-, tie-, vesihuolto-, irtaimisto- ja sähköistämislainan *sekä työympäristön parantamislainan* vuotuinen korko on ensimmäisellä ja toisella vyöhykkeellä neljä, kolmannella vyöhykkeellä muun kuin rakentamislainan osalta viisi ja rakentamislainan osalta kuusi sekä neljännellä vyöhykkeellä kaikkien sanottujen lainojen osalta seitsemän prosenttia.

74 §

Koko maassa voidaan myöntää työympäristön parantamisesta aiheutuvien suunnittelukustannusten kattamiseen avustusta asetuksella tarkemmin säädettyinä edellytyksin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

